

SUAL

Derste bahsedeceğimiz konu başlıkları:

- 1- Sualin lügatı ve Risale-i Nurda hangi manalarda kullanıldığı
- 2- Sual ve dua arasındaki fark
- 3- Sual ve soru arasındaki fark
- 4- Sual ve sorunun insandaki karşılıkları
- 5- Sual nereden neş'et eder?
- 6- Sualin suret hakikat mahiyeti nedir?
- 7- Risale-i Nur mesleğinde سوال sormak neden ehemmiyetli?

1- "Sual" السؤال kelimesinin kökeni Arapça "istemek" manasındaki سَأَلَ "seele" fiildir. Lügat olarak İsteme istek, birinden bir şey vermesini talep etmek, dilek, dilencilik, soru, sorulan şey, sormak, sorguya tâbi tutmak, birinden bilgi veya mal vermesini ya da bunlara götüreceği yolu göstermesini istemek anlamlarına geliyor.

Risale-i Nurda سوال kelimesi bazı yerlerde soru manasında kullanıldığı gibi birçok yerde istemek, fitratın gereğini dilemek manalarında kullanılmıştır.

Sözler 67: "Hem istidad lisanıyla, ihtiyac-ı fitrî lisanıyla, ızdırar lisanıyla **sual edilen ve istenilen** herşeye daimî cevab vermek; nihayet derecede bir adl ve hikmeti gösteriyor. Şimdi hiç mümkün müdür ki, böyle en küçük bir mahlukun, en küçük bir hacetinin imdadına koşan bir adalet ve hikmet; insan gibi en büyük bir mahlukun beka gibi en büyük bir hacetini mühmel bıraksın? En büyük istimdadını ve en büyük **sualini** cevabsız bıraksın?"

- İstidad lisanıyla,
 - İhtiyac-ı fitrî lisanıyla,
 - ızdırar lisanıyla
- } سوال edilen ve istenilen

Mesnevi-i Nuriye 41: "Dergâh-ı izzete iltica eden kurtuluyor. **Sual eden sâillerin istekleri veriliyor.** En âdi bir zîhayatın sesi işitiliyor ve haceti kabul ediliyor."

Sözler 329: "Sonra görüyor ki: Bir Ganiyy-i Mutlak, bir sehavet-i mutlak içinde nihayetsiz servetini, hazinelerini gösteriyor. O da ona mukabil, ta'zim ve sena içinde kemal-i iftikar ile **sual eder ve ister.**"

Nurun İlk Kapısı 77: "Sonra servetinin kesretini ve rahmetinin vüs'atini irae etmesine karşı fakr ve hacetlerini izhar ve **sual** etmekle mukabele ettiler."

İstemekle mukabele ediyoruz Cenab-ı hakka...

Sözler 356: "Yeryüzünün tarlasında nebatatın herbir taifesi, lisan-ı hal ve istidad diliyle Fâtır-ı Hakîm'den **sual ediyorlar**, dua ediyorlar ki: "Yâ Rabbena! Bize kuvvet ver ki, yeryüzünün herbir tarafında taifemizin bayrağını dikmekle saltanat-ı rububiyetini lisanımızla ilân edelim ve rûy-i arz mescidinin herbir köşesinde sana ibadet etmek için bize tevfiik ver ve meşhergâh-ı arzın herbir tarafında senin esma-i hüsnanın nakışlarını, senin bedî' ve antika san'atlarını kendi lisanımızla teşhir etmek için bize bir revaç ve seyahata iktidar ver." derler."

Sözler 41: “Hem rububiyetin nihayetsiz hazine-i rahmeti de ister ki: Abd, kendi ihtiyacını ve bütün mahlukatın fakr u ihtiyacatını **sual ve dua** lisanıyla izhar ve Rabbinin ihsan ve in'amatını, şükür ve sena ile ve Elhamdülillah ile ilân etsin.”

- Kendi ihtiyacını → **Sual** → Rabbinin ihsan ve → Şükür ve
- Bütün mahlukatın fakr u ihtiyacatını → **Dua** → İn'amatını → Sena ile

Sual ve dua bir lisanmış burada **sual istemek manasıyla fıtrata bakıyor kulluğunun özü olan fakr ve ihtiyacını Cenabı Hakka ifade etmekle rububiyete karşı ubudiyet vazifesini yapıyor.**

Sözler 30: “Sabır ile Hâlıkına tevekkül ve iltica ve şükür ile Rezzakından **sual** ve **dua**; ne kadar nâfi' ve tiryak gibi iki ilâç olduğunu...”

- Sabır ile → Hâlıkına → Tevekkül ve
→ İltica
- Şükür ile → Rezzakından → **Sual** ve
→ **Dua**

Meselâ, midenin acıkması ve rızka olan şiddetli ihtiyacı bir cihetle sualdir, rızkın Allah tarafından gönderilmesi de cevap oluyor.

Şualar 72: “Hayatımın Hâlıkıma bakan **fitrî vazifelerine** ve manevî faidelerine baktım, gördüm ki: Hayatım, hayatın Hâlıkına üç cihetle âyinedarlık ediyor:

Birinci Vecih:

*Hayatım, acz ve za'fiyla ve fakr ve ihtiyacıyla Hâlık-ı Hayat'ın kudret ve kuvvetine ve gına ve rahmetine âyinedarlık eder. Evet nasilki açlık derecesiyle yemeğin lezzet dereceleri ve karanlığın mertebeleriyle ışık mertebeleri ve soğuşun mikyasıyla hararetin mizan dereceleri bilinir; öyle de hayatımdaki hadsiz acz ve fakr ile beraber hadsiz ihtiyaçlarımı izale ve hadsiz düşmanlarımı def'etmek noktasında Hâlıkımın hadsiz kudret ve rahmetini bildim; **sual** ve **dua** ve iltica ve tezellül ve ubudiyet vazifesini anladım ve **aldım.**”*

Sual yani istemek fıtratın Hâlıkıma bakan bir vazifesiymiş. Hadsiz acz ve fakrımın ihtiyaçlarını kaldırırken **sual ve **dua** ile iltica ve tezellül ile ubudiyet vazifesini yapıyorum.**

Sözler 323: “Fakat o insan, infial ve kabul ve **dua** ve **sual** cihetinde, şu dünya hanında aziz bir yolcudur.”

Sözler 464: “Hasenatı isteyen, iktiza eden rahmet-i İlahiye ve icad eden kudret-i Rabbaniyedir. **Sual ve cevab**, dâî ve sebab, ikisi de Hak'tandır. İnsan yalnız **dua** ile, iman ile, şuur ile, rıza ile onlara sahib olur. Fakat seyyiatı isteyen, nefis-i insaniyedir (ya istidad ile, ya ihtiyar ile). Nasilki beyaz, güzel güneşin ziyasından bazı maddeler siyahlık ve taaffün alır. O siyahlık, onun istidadına aittir. Fakat o seyyiatı, çok mesalihi tazammun eden bir kanun-u İlahî ile icad eden yine Hak'tır. Demek sebebiyet ve **sual** nefistendir ki, mes'uliyeti o çeker.”

- **Hasenatta **sual** (yani isteyen)** → **Haktan**

- Seyyiatla sual (yani isteyen) → Nefis

Cenab-ı Hakkın bizden açmamızı sormamızı istediği üç sual var. Burada suali hilkatle birlikte sordurtan Cenabı Hak!

Sözler 577: "Hem şu kâinatın Hâkim-i Hakîm'i, şu kâinatın tahavvülâtındaki maksad ve gayeyi tazammun eden tılsım-ı muğlakını ve mevcudatın "Nereden? Nereye? Ve ne oldukları?" olan şu **üç sual-i müşkilin** muammasını bir elçi vasıtasıyla umum zîşuurlara açtırmak istemesine mukabil, en vâzih bir surette ve en a'zamî bir derecede hakaik-i Kur'aniye vasıtasıyla o tılsımı açan ve o muammayı halleden, yine bilbedahe o zâttır."

2- Sual ve dua arasındaki fark nedir peki?

Nokta-i Nazar: Cenab-ı Hakka karşı isteğimi yani sualimi dua ile ifade ediyorum. İnsanlara karşı sualimi yani isteğimi soruyla ifade ediyorum.

- Sual-Dua → Cenab-ı Hakka karşı
 - Sual-Soru → İnsanlara karşı
- } isteğimi ifade ediyorum

3- Sual ve soru arasındaki fark nedir peki?

Nokta-i Nazar: sual istenilen şey. Soru ise sualin ifade edilme şekli. Yani sual melekut soru ise mülk oluyor bu makamda. Örnek "sorduğunuz suallere..." yada "sual var içimde ama sormuyorum" gibi. Her sorunun arkası sualdir ama her sual soru olarak sorulmuyor mesela lisan-ı hal veya ıztırar diliyle sual etmek gibi.

- Sual → Melekut
- Soru → Mülk

4- Sual ve sorunun insandaki karşılıkları

Nokta-i Nazar: Sual kalbe bakar, soru dimağa, akla bakar.

Sözler 171: "[Manevî ve ehemmiyetli bir canıbden şimdiki zelzele münasebetiyle altı-yedi cüz'î **suale** karşı yine manevî ihtar yardımıyla **cevabları kalbe** geldi."

Mektubat 32: "Meselâ birisinin **kalbinde bir sual** var, intak-ı bilhak nev'inden ona muvafık bir cevap verir; sonra anlar."

Şualar 258: "Birden "Hikmet-ül İstiaze Lem'ası"nda kat'î cevabı bulunan bir **sual kalbime** geldi ki"

Şualar 612 "Namazda Fatiha'yı okurken

نَعْبُدُكَ نَسْتَعِينُ deki "nun"un bir mu'cizesini bana bildirmek için **bir sual kalbime geldi:** Neden نَعْبُدُكَ نَسْتَعِينُ yani "Ben ibadet ve istiane ederim" denilmedi? Nun-u mütekellim-i maalgayr ile, yani "Biz sana ibadet ve istiane ederiz" demiş? Birden o "nun" kapısıyla bir seyahat-ı hayaliye meydanı açıldı. Namazdaki cemaatin azîm sırrını ve büyük menfaatini ve bu tek harf bir mu'cize olduğunu şuhud derecesinde bildim ve gördüm."

Kastamonu Lâhikası 140: "Bugünlerde Risale-i Nur talebeleri hesabına gayet ehemmiyetli, endişeli bir **sual-i manevî kalbime ihtar edildi.** Sonra anladım ki; ekser Risale-i Nur talebelerinin

*lisan-ı halleri bu **suali soruyor** ve soracaklar. Birden bir cevap hatıra geldi, Feyzi'ye söyledim. Dedi: "Hiç olmazsa icmalen kaydedilsin."*

Lisanı halimizle bile sual soruyoruz yani istiyoruz.

Kastamonu Lâhikası 193: “Hem şimdiye kadar Risale-i Nur'un başına gelen hâdiselerde bir dest-i inayet, bir vech-i rahmet bulunduğu tecrübelerle sabittir. Bu iki cihette **kalbden bir sual çıktı:** "Acaba Nur hakkındaki bu yeni İstanbul hâdisesinde vech-i adalet ve rahmet nedir?" Hatıra böyle bir cevap geldi ki:”

Sözler 381: “Malûmdur: Âyetin başındaki hemze, **sormak** (âÿâ) manasındadır. O **sormak** manası, su gibi âyetin bütün kelimelerine girer. İşte birinci hemze ile der: Âÿâ **sual** ve cevap mahalli olan **aklınız** yok mu ki, bu derece çirkin bir şeyi anlamıyor?”

İşârât-ül İ'caz 123: “Sâmiin **zihnine bir sual** geldi, "Kur'anın talim ettiği gibi" diye cevap verildi. Tekrar, Kur'anın Allah'ın kelâmı olduğunu nasıl bileceğiz diye ikinci bir **suale** daha kapı açıldı. Bu **suale** cevaben

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا ilh.. âyetiyle cevap verildi. Demek her iki âyetin arasındaki cihet-i irtibat, bir **sual-cevab** ve bir alış-veriştir.”

5- Sual nereden neş'et eder?

Şualar 234: “İnsanın kâinatta gördüğü medar-ı hayret, medar-ı şükran ve medar-ı azamet ve kibriya, acib ve güzel ve büyük, pekçok fevkalâde şeylerden aldığı hayret ve lezzet ve heybetten neş'et eden **suallerine...**”

- Medar-ı hayret → Hayret
 - Medar-ı şükran - → Lezzet
 - Medar-ı azamet ve Kibriya → Heybetten
- } neşet eden sual

6- Sualin suret hakikat mahiyeti nedir?

Sualin;

- Sureti → Soru sormak
- Hakikatı → İstemek, dua etmek fitratının aktifliği
- Mahiyeti → Acz fakr noksan ve kusurunu ifade etmek, ubudiyet

7- Risale-i Nur mesleğinde sual sormak neden ehemmiyetli?

Mektubatın çoğu, Lem'aların bazıları ve Sözlerin son kısmı Hulusi ağabeyin iştihak ve gayreti çok yerinde pek önemli suallerinin cevapları olarak kaydedilmiştir. Özellikle “ilmin anahtarı” olan sorularıyla Mektubat başta olmak üzere, pek çok hakikatin vücut bulmasına vesile olmuştur. Sabri abi, Re'fet abi ve diğer abilerin sualleriyle birçok risale yazılmıştır.

Barla Lahikası:21 “Hulûsi ise, âhirdeki Sözler'in ve ekser Mektubat'ın yazılmasına onun **gayreti ve ciddiyeti** en mühim sebep olması. Ve Sabri'nin dahi On Dokuzuncu Mektup gibi bir sülüs-ü Mektubat'ın yazılmasına sebep, onun **samimî ve ciddî iştihakı** olmasıdır.”

Kastamonu Lahikası 244: “Onun **sualleriyle** (Hulusi abi) yazılan Mektubat Risaleleri ve onun yazdığı samimî mektupları, onun yerinde pek çok insanları Risale-i Nur dairesine celbetmiş ve ediyor.”

Emirdağ Lahikası-1 160: “Evvelâ: **Sualleri** çok nurlu hakikatların zuhuruna vesile olan Re’fet’in, hem masumlara Kur’an ve Nurları ders vermesi, hem kendisi Nur Lem’alarıyla meşgul olması, hem tashihatta bana ve Hüsrev’e yardım etmesi, hem İstanbul’da Asâ-yı Musa’nın insaflı âlimlerin ellerine geçmesine çalışması, çok şayan-ı tebriktir.”

Şualar 298: “Aziz sıddık kardeşim Re’fet bey! Senin âlimane **suallerin** Risale-i Nur’un "Mektubat" kısmında çok ehemmiyetli hakikatların anahtarları olmasından senin **suallerine** karşı lâkayd kalamıyorum.”

Barla Lahikası 5: “Bu lâhika mektupları -ki "Yirmiyedinci Mektub'dur- Risale-i Nur'un ilk te'lifi ile başlayıp devam edegelmiştir. Risaleler Barla'da te'lif edilmeye başlanıp Isparta ve civarındaki kıymetdar talebeleri bu risaleleri okumak ve yazmak suretiyle istifade ve istifaza ettiklerinde hissiyatlarını, iştihak ve ihtiramlarını bir şükran borcu olarak muhterem müellifi Hazret-i Üstad'a mektuplarla takdim etmişler. Bazı müşkilâtlarının ve **suallerinin** halledilmesini rica etmişler; böylece hem Hazret-i Üstad'ın, hem talebelerin mektupları ile "Barla", "Kastamonu" ve "Emirdağ" lâhika mektupları vücuda gelmiştir.”

Barla Lahikası 9: “Re'fet kardeş! Sen de çok safalar geldin ve Risale-i Nur yazısı ile meşguliyetin beni cidden sevindirdi. Hulusi ve Sabri gibi senin de **suallerinin** Risale-i Nur'da ehemmiyetli neticeleri ve tatlı meyveleri var.”

Dersin Sonu...

Derste yapılan tesbitler:

- Sual fitratın karşılığını istemektir.
- İstidatın kabiliyet olması için sual etmek gerekiyor. Yani istidatın kabiliyete dönüşmesi sual ve dua ile oluyor.
- Sual Cenabı Hakka mukabele etme yöntemidir.
- Münacatta istek yok cenabı hakkı tavsif etmek vardır.
- Duada istek var Cenabı haktan istemek vardır.
- Sual ise fitratının isteğini ifade etmek, fitratını izhar etmektir.
- Sual: fitratımın iktizasını ifade edip Risale-i Nurdan cevap aramaktır.
- Fitratın kilidini açan anahtar; sualdir. Kilidi açmak ifade etmek dua.
- Sual imal etmektir, imalat yapmaktır, dua ise onu dışarı servis etmek duadır.
- Sual sormak zaten ilmin yarısıdır. Zaten yarısı sende uyanmış ki sual ediyorsun, onu resmetmek istiyorsun, emin olmak istiyorsun.
- Sual imalathanenin, sistemin çalıştığını gösteriyor.

21.09.2021